

Izhaja vsak de-
lavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Ko-
parterju ulici Štev. 6 — Telefon
uredništva Štev. 50 — Telefon
— upravnštva štev. 328 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN

Zopet umazana afera.

Najgorečnejši jugoslovanski državljani mora priznati, da naš ugled v tujini ni velik. In to je, kar vse poštene in iskrene državljane boli. S kritiko razmer, v katere smo zašli po zaslugi javnih organov naše države, hočejo poštene ljudje doseči remenduro ter ustvariti nove pogoje, da nas bodo ljudje v tujem svetu bolj cenili. Ljudje pa, ki žive od teh nesrečnih razmer, kakoršne sami ustvarjajo, imenujejo to prizadevanje poštenih državljanov »prevrtno hujskarnje«. In vendar je kritika nečednih razmer tudi zunanjemu svetu le dokaz, da je še dovolj zdravega v organizmu naše države, kar pomeni naravnost velik plus. Bodimo si namreč o tem na jasnem, da zunanji svet prav dobro pozna razmere pri nas. Zato skrbe s sijajno vneto naši »diplomatični zastopniki».

Dokazi! Še predno je obstojala jugoslovanska država, so diplomatski zastopniki tedanje srbske vlade bili v zunanjem svetu na čudnem glasu. Pašičev sorodnik je med vojsko v diplomatskih kovččkih tihotapil iz Francije v Švico platin. To je prišlo na dan, kar gotovo ni dvignilo ugleda srbske diplomacije. — Ameriški predsednik je odzvel dovoljenje generalnemu konzulu naše države Saviću vsled njegovega nasilnega obnašanja. Tudi ta afera nas ni počastila med Amerikanci. Naša vlada pa je nato tega moža, ki ga je nasledovala ameriška porota, imenovala za generalnega konzula na Dunaju. — In sedaj prihaja nov škandal naše diplomacije baš z Dunaja.

Znano je, da je naša vlada vsled silnega padanja naše valute hotela s posebno naredbo nadzorovati promet z devizami in valutami. Znano je tudi, da so na ljubljanski pošti vestni uradniki zaplenili večjo množico pošiljatev, v katerih so hotele razne banke iztihatapljati devize in valute. Iz Belgrada pa je došlo povelje, naj se zaplenjeno blago tihotapcem — vrne.

Dne 17. t. m. so na dunajskem južnem kolodvoru zaplenili tri kovčege, ki so nosili na sebi pečate jugoslovanskega poslanstva in bili namenjeni, da jih vzame seboj v Belgrad jugoslovanski poslaniški kurir. Dunajski policiji pa stvar ni dišala ter je zaslila poprej oddelnega načelnika našega poslanstva, čegavi so ti kovčegi, ki nosijo pečat jugoslovanskega poslanstva. Mož je priznal, da kovčegi niso last poslanstva, ampak da jih je vzel seboj iz posebne osebne prijaznosti do prokurista neke jugoslovanske banke. Nato so dunajske oblasti našega diplomata izpušile, medtem ko so jugosl. prokurista obdržale pri sebi. V kovčegih, ki so jih odprli, so našli za 150 milijon. valut in vrednost papirjev. Ker pa so kovčegi izredno težki (po 100, 70 in 50 kg), sodijo, da je v njih skrito še kaj drugega kot papir. Ta zadeva je vzbudila na Dunaju velikansko pozornost in ni dvoma, da se bo ves zunanji svet zopet naslajal nad čudovito maniro naših diplomatov. Prijatelji bodo zmajevali z glavami, naši nasprotniki se bodo pa smejali, oboji pa bodo mnenja, da tako postopanje jugoslovanskih diplomatskih uradov ne more biti v čast državi, katero zastopajo.

Predno se bodo te in take razmere mogle izčistiti, bo treba zastopnikom ljudstva visoko zavihati rokave in iti kidat ta korupcijski gnoj, ki bo sicer zadušil nas vse in državo. Vsi poštene ljudje na krov, da rešimo sebe in državo!

ANGLIJA NOČE TRGOVATI Z RUSIJO.

Pariz, 18. oktobra. »Daily Mail« poroča iz Kodanjsa: Sedaj v Moskvi mudeče se angleško trgovinsko odposlanstvo se vrne v kratkem. Odposlanstvo je ugotovilo, da ni mogoče s sovjetsko Rusijo obnoviti pravih trgovskih odnosov.

POBOJI MED FAŠISTI IN KOMUNISTI.

Rim, 17. oktobra. V Poggio-Tempesti v Toskani je prišlo ponoči do boja med fašisti in komunisti. Tajnik fašistov Pacini in en komunist sta ubita. Stirje fašisti so ranjeni.

UMORJEN POLJSKI DELEGAT V MOSKVI.

Varšava, 17. oktobra. Ponoči od sobote na nedeljo je bil Mievi z, član poljske repatriacijske komisije, umorjen v svojem stanovanju v Moskvi. Poljsko poslanstvo je zahtevala preiskavo tajinstvenega dogodka in kaznovanje krivcev.

Naša vlada se odrekla Barošu.

Izjava italijanskega zunanjega ministra.

Reka, 19. okt. (Izv.) Iz Rima poročajo, da je italijanski zunanji minister Della Torretta izjavil, da nima povoda sestati se s Pašičem, ker je vprašanje luke Baroš že definitivno rešeno, kajti belgrajska vlada se je te luke definitivno odrekla. Sedanjo italijansko vlado niti malo ne vežejo koncesije, ki jih je svoj čas dal conte Sforza. Radi formalne ureditve tega vprašanja bo

predsednik reške vlade Richardo Zanella v kratkem odpotoval v Rim, pozneje pa v Belgrad. Kakor se govori, je padla odločitev glede luke Baroš že ob priliki, ko se je mudil Zanella v Belgradu in se je takrat belgrajska vlada izjavila zato, da Baroš pripade Reki, češ, da za Jugoslavijo itak nima pomena in bi bil le povod neprestanim zapletljajem in konfliktom.

Italija proti mali ententi.

Belgrad, 19. okt. (Izv.) Iz Rima javljajo, da se vrši 24. t. m. v Portorose konferenca nasledstvenih držav. Na konferenci bodo sodelovali tudi zastopniki antante.

Italijanska vlada bo poskusila, da stvori v Italiji torišče za rešavanje vprašanj, ki se tičejo srednje Evrope, da tako oslabi moč male antante.

Nov padec naše krone.

Nasproti katastrofi.

Zagreb, 19. okt. (Izv.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Budimpešta 40—40,5; Berlin 164—166; Italija 10,80—11; London 1075; dolarji 278; Pariz 20,30; Praga 295—297; Dunaj 9,50.

Dunaj, 19. oktobra. (Izv.) Na današnji predborzi notira Zagreb 10,30, kar bi odgovarjalo naši pariteti 9,70. Tuje divize so so nekoliko dvignile.

Curih, 19. oktobra. (Izv.) Naša krona je ponovno padla in sicer od 1,91 na 1,81, med

tem ko je nemška marka zrastle od 2,93 na 3,15, Italija od 20,55 na 21, Praga od 5,60 na 5,65, dolarji od 5,25 na 5,41. Brzojavka o devizi Dunaj je najbrže pokvarjena. Glasom brzojavke bi se Dunaj namreč dvignil od 0,29 na 0,37, kar pa je zelo malo verjetno. Upanje, ki smo ga včeraj gojili, da se bo naša krona dvignila, je splavalo po vodi in z mirnim licem gremo nasproti — katastrofi.

Mlad radikalci in demokrati.

Protičev vpliv v Srbiji.

Belgrad, 19. oktobra. (Izv.) Po sestanku Ljube Davidovića in Ljube Jovanovića se ni vršil niti en sestanek več, dasiravno so demokrati to trikrat zahtevali. Zanimivo je, da Ljuba Jovanović ni hotel dati nikake izjave in je jasno, da on nima one polnomoči, kakor demokrati zastopnik Ljuba Davidović. Ta negotovost dela demokratom velike skrbi, ker bo Pašić takoj, ko se vrne s kraljem, podal svojo demisijsko in bo kralj stopil v stik z vsemi parlamentarnimi grupami in je v tem slučaju dana možnost, da koalicija definitivno razpade.

Belgrad, 19. oktobra. (Izv.) Ko je začel Stojan Protić svojo akcijo, so vsi belgrajski listi pisali, da je taka akcija v

Srbiji popolnoma brezuspešna. Zadnje dni pa zadobiva ravno v Srbiji g. Protić na pristaših in iz vseh krajev prihajajo poročila, da so pristaši radikalne stranke odločno proti vsaki nadaljni zvezi z demokrati. Okrožni odbori radikalne stranke pošiljajo slične izjave strankinemu vodstvu in zahtevajo, da se čimprej prekine zveza z demokrati. Zanimiv je dogodek, ki se je te dni zgodil v Požarevcu. Radikalna poslanca Vukičević, bivši predsednik narodne skupščine in Jovanović, minister saobračaja, n. r. sta od okrožnega odbora zahtevala, da se izjavi, da li je za revizijo ustave ali ne. Odbor ni hotel dati nobene izjave, ter se lahko smatra, da stoji na stališču revizije.

Boji na avstrijsko-madžarski meji.

Dunaj, 19. okt. Kakor poroča »Neues Wiener Tagblatt«, se na nekaterih krajih ponavlja streljanje in prekrščenje meje po madžarskih tolpah. Pri Schieferju je bil med banditi in avstrijskimi orožniki, ojačenimi z državnimi brambolci, boj, v katerem je en domobranec dobil strel v roko. Tudi pri Blumau se je streljalo.

Atentat na španske ministre.

Madrid, 18. oktobra. Iz Viga se poroča: Iz Lizbone se javlja, da je konec banketa, ki ga je dal župan prirediti vladi na čast, eksplodirala bomba v trenutku, ko so šli ministri iz dvorane. Bomba je lahko ranila več ministrov. Policija je aretirala nekatere revolucionarce, ki so bili pobegnili v bližnje kavarne.

Francoski parlament.

Pariz, 18. oktobra. Danes v torek bo francoski parlament nadaljeval svoje delo. Parlament bo razpravljal o raznih interpelacijah, ki se tičejo zunanje in notranje politike in katerih bo predloženo okrog 40. Razpravljanje o teh interpelacijah bo trajalo gotovo nekaj dni in bo končano morda šele 28. t. m. Ker odide Briand 29. t. m. k washingtonski konferenci, menijo nekateri, da se bo ob tej priliki na zadnji seji, katere se še udeleži Briand, glasovalo o zaupnici Briandovemu kabinetu. Toda Briandovi nasprotniki, pristaši nacionalističnega bloka, niso več čvrsta skupina in zelo verjetno je, da se jim maneuver zoper Briandov kabinet, ki ga nameravajo izvršiti na zadnji seji, ne bo posrečil. Tudi če bi si za hip pridobili vlado v svoje roke, bi se ne mogli obdržati na vladi, ker bi nikakor ne mogli dobiti potrebne večine zase.

Pariz, 18. oktobra. Parlament se je zopet sestal. Zbornica je na predlog ministrskega predsednika Brianda sklenila, naj se takoj prične debata o interpelacijah, ki se tičejo splošne zunanje politike. Debata se bo prejkone nadaljevala v več sejah. Margain se je bavil z zadnjimi pogajanjimi in obžaloval, da nova gornje-slezjska meja dopušča Nemčiji znaten industrijski vpliv. Odobral je namero ministrskega predsednika, ki pojde h konferenci v Washington, kjer se bo razpravljalo o omejitvah vojnih priprav. Socialist Montet je izjavil, da je za Francijo in za ves svet važno, pomagati Rusiji. Poudarjal je težkoče, nastale po mednarodnem komiteju. — Ministrski predsednik Briand je izjavil, da je umevno, da si komite zagotovi, da se pomoč ne odtegne pravemu namenu in da išče garancij. »Mi ne pozabimo,« je dejal ministrski predsednik, »da je padlo na tisoče Rusov za skupno stvar!«

SMRT BIVSEGA BAVARSKEGA KRALJA.

Sarvar, 18. oktobra. Smrt razkralja bavarskega, ki se je že nekaj dni zavedal samo malo minut, je nastopila po krvavitvah želodca. Pomaziljeno truplo ostane še nekaj dni v Sarvarju in bo potem prepeliano v Monakovo.

Se en vzgled!

KUPOVANJE VOLIVCEV NA DRŽAVNE STROŠKE.

Na kako nesramen način zlorabljajo demokrati agrarno reformo v svoje strankarske svrhe, priča naslednje poročilo vojvodinskega »Dunava«. List piše: »Že dve leti ima Vojvodina vsako jesen in vsako poletje nenavadne goste. Velike skupine Ličanov, Banovcev, Hercegovcev, Bosancev, Zagorcev itd. prihajajo v Novi Sad, Subotico, Vrsac in Bečkerek, kjer jim agrarne oblasti dele zemljo. Ljubo bi nam bilo, ako bi ti naši bratje prišli zato, da se tu naselijo in ojačijo srbski živelj med nami. Toda oni prihajajo samo, da sprejmejo zemljo v začasni zakup, a ne da bi zakup tudi plačali. To dolžnost prepuščajo enostavno naši prezadolženi državi, oni pa samo najdejo ljudi (pri tem ne vprašajo, dali je kdo Srb, Nemeč ali Madjar), ki vzamejo od njih zemljo v podnajem in jim plačajo 25—30 tisoč kron najemnine; drugi svojo zemljo enostavno prodajo dvojiki, trojici ali tudi četvorici, se nagoste, prejmejo denar in odidejo, odkoder so prišli. To je demokratska agrarna reforma. Tajništva demokratske stranke v Zagrebu in drugih mestih pošiljajo te ljudi semkaj, da jim Vojvodina plača davek za to, ker se glasovali za Pribičeviče, Krizmane in druge demokrate. A naši ljudje v Vojvodini zato ne morejo dobiti dovolj zemlje za lastno obdelovanje. Krizman je lani samo v Banatu razdelil demokratskim volivcem iz Hrvatske 61 tisoč oral zemlje. Tako so demokrati nagradili nad 7000 svojih volivcev. Kdo kontrolira, če imajo ti ljudje sploh pravico do zemlje? Doklej bo še naša država podpirala lenobo? In doklej bo Vojvodina plačevala demokratske volivce iz Hrvatske in ostalih krajev?«

Doklej, dodajemo mi, bo trajalo v naši državi to svinjsko gospodarstvo propadle policajdemokratske klike?

Italijanski zastopniki na razorožitveni konferenci

Rim, 18. okt. Ministrski svet je imenoval člane komisije za konferenco v Washingtonu. Po tem dokončanem sklepu bo v komisiji senator Albertini, senator Rolando Ricci in washingtonski poslanik. Nadalje je določil ministrski svet, da se bo tudi minster za zunanje posle Della Torretta udeležil konference, ako se je udeležo zunanji ministri drugih držav.

PRED ZASEDANJEM PARLAMENTA.

Belgrad, 19. okt. (Izv.) Na sinočnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o sklicanju skupščine in je bilo sklenjeno, da se smatra to zasedanje kot izredno in kot nadaljevanje. Vprašanje konzorcija »Omnium Serbe« se ni rešilo in se počaka, da se vrne minister financ dr. Kumanudi. Podpisanih je bilo več ukazov notranjega ministrstva.

MEDNARODNI DELOVNI URAD.

Zeneva, 18. oktobra. Zasedanje upravnega sveta mednarodnega delovnega urada se odpre tukaj v sredo.

NEMŠKE VOJNE LADJE ZA JUGOSLAVIJO.

Belgrad, 19. oktobra. (Izv.) Kakor poročajo, bode v Kotarsko luko v kratkem prispelo 6 vojnih ladij, ki nam jih kot vojno odškodnino izroči Nemčija.

MIROVNA POGODBA MED AMERIKO IN NEMCIJO RATIFICIRANA.

Washington, 18. okt. Senat je ratificiral mirovno pogodbo z Nemčijo s pridržkom, da se bodo Zedinjene države dale zastopati v reparacijski komisiji, v drugih mednarodnih komisijah pa ne brez dovoljenja senata. Senat je ratificiral tudi mirovni pogodbi z Avstrijo in Madžarsko.

ŠPANSKA OFENZIVA V MAROKU.

London, oktobra. Pri zopetni osvojitvi Zoluana so Španci našli pohabljen trupla 400 španskih vojakov.

AVSTRIJA NEZADOVOLJNA.

Dunaj, 18. okt. Odsek za zunanje zadeve je po kratkih izvajanjih zveznega kancelarja dr. Schobra sprejel nastopni predlog: Postopanje ententnih sil pri ratifikaciji trianonske mirovne pogodbe dokazuje, da očitno nečesto izvršiti važne teritorialne do-

ločbe st. germainse državne pogodbe, in sicer ravno one, ki so ugodne za Avstrijo. Z ozirom na to, da se je položaj vsled tega izpremenil, se zvezna vlada pooblašča, naj nadaljuje v Benetkah pričeta pogajanja in naj jih s pridržkom ustavne odobritve zaključí. Pri tem pa mora odločno varovati interese Avstrije in burškega prebivalstva.

Politični dogodki.

✚ Shod ljudske stranke na Viču se je vršil sinoči ob 7. uri zvečer v Društvenem domu. Zborovanje, ki je došlo nanj nad 250 somišljenikov, je otvoril p. T. Tavčar, vodil pa ga je šolski vodja Strukelj. Govorila sta najprvo poslanec Sušnik in urednik Kremžar, nakar je v poldrugournem govoru razvijal programatične misli dr. Korošec, ki so mu zborovalci prirejali velike ovacije. Zbor je sprejel več resolucij, v katerih zahteva od vlade, naj se takoj omogoči redno poslovanje občinskega odbora; protestira proti nameravanemu razkristjanjenju šole ter izreka zahvalo in zaupanje poslancem SLS. Jugoslovanskemu klubu in posebno dr. Korošcu. Shod je trajal skoro 3. ure, a so udeležniki vstrajali do konca polnoštevilo in z vnuemo. Misel Ljudske stranke raste in zmaguje.

✚ Italijanska dvojna igra v Albaniji. Italijani so na mednarodni konferenci v Parizu obtoževali našo državo, da ona ne ti upore in nemire v Italiji. Mednarodna konferenca je nato imenovala posebno komisijo, ki naj bi na licu mesta preiskala stvari. Sedaj se pa Italija zviija in protivi temu, da bi komisija odšla v Albanijo, ker bi tamkaj našla ogromne množine vojnega materiala in turških častnikov, ki jih je tje kaj poslala Italija za napade na Jugoslavijo in Grčijo. To so odkrito povedali v Parizu delegati miriditske republike. Taki so zavezniki iz rapallske pogodbe!

✚ Nova vlada na Češkoslovaškem in njen program. Na otvoritveni seji češkoslovaškega parlamenta za jesensko zasedanje se je predstavila nova češkoslovaška vlada. Ministrski predsednik dr. Beneš je podal pogramni načrt nove vlade, ki je v glavnem sledeči: Državno finančno ravnotežje se uredi z inozemskim posojilom, novi davki se ne nalože. Poskrbi se za invalide in izvede agrarna reforma. Podkarpatska Rusija dobi obširno avtonomijo z zakonodajno močjo. V zunanji politiki bo vlada skušala doseči reorganizacijo Srednje Evrope s pomočjo male entente, ki je močan činitelj miru. Razmerje z velikimi zavezniki je prijateljsko, z Nemčijo in Avstrijo urejeno in ugodno. Upanje je, da se sedaj izboljšajo tudi odnošaji z Madžarsko. S Poljsko se vrše pogajanja. Monarhistična nevarnost obstoja, a je ni precejevati. — Češkoslovaška republika je na zunaj in znotraj popolnoma zavarovana in konsolidirana.

✚ Politika vojvodinskih Nemcev. Suhotiški »Deutsches Volksblatt« piše, da vojvodinsko nemško prebivalstvo ni zainteresirano na vprašanju o centralistični ali federalistični ureditvi Jugoslavije. Njim je vseeno, da-li je na vladi Pašić ali Protić, da le njim da pravice, ki jim gredo.

✚ Bivši bavarski kralj umrl. Na svojem gradu na Madžarskem je 18. t. m. umrl bavarski razkralj Ludovik.

Skopuh.

Spisal Henrik Conscience — prevel M. J. (Dalje.)

Teikom tedna ni Cecilija nikdar zapustila samostanskega dvorca, celo na pragu je ni bilo videti. V nedeljah pa je šla k maši v spremstvu starega strica in Tisa.

Ze tri nedelje se je postavil Bart ob poti, po kateri je vedel, da bo prišla Cecilija. Često, kadar ga je deklica zapazila in kolikor časa je bila v njegovi bližini, je povesela oči in šla mimo njega, ne da bi upoštevala njegovega pozdrava. Če se pa je delala Cecilija, kot da jo on sploh nič ne zanima, mu je pa stari Jan pošiljal ostre žarke srepnih pogledov in mu nemo očital stranske stvari. Tis se je ozrl na mladeniča vedno s skrajno zaničljivostjo in postrani, medtem ko je prijel Cecilijo zaupno za roko, se obračal k njej z namembnim dobrikanjem in se sploh obnašal tako, kot da obstoja med obema neko razmerje, ki opravičuje to izredno prijateljstvo in zaupnost.

Nemogoče pa je povedati kako bolešno je prevzelo mladeniča ob vsakem takim srečanju. Ze če je videl blede Cecilijino obličje, ki je bilo izprano od solz, je zadoštovalo, da je trpel najgroznejše muke; toda zaničljiv posmeh hudobnega Tisa je še kruteje argal njegovo razdivjano srce.

Trikrat jo je torej čakal na poti v cerkev in tudi tiktat je pot tudi zapustil in se skril v tišino smrečevega gozdička, da bi nikdo ne videl solz, ki so neprestano močile njegovo lice.

Ker mu je tako čakanje povzročevalo le trpkost in ga še bolj razburjalo, je od sedaj te poizkuse opustil. Le še vdova zidarja Jana je bila edina, ki je od časa do časa

+ Nemško časopisje proti Italiji. Nemško časopisje kar najostreje napada italijansko vlado, kateri očita, da je postopala pri posredovanju med Avstrijo in Madžarsko pristransko.

+ Združitev republik Srednje Amerike. Srednje-ameriške republike Honduras, Quatemala in San Salvador so se združile pod naslovom: Srednjeameriška federacija.

Dnevni dogodki.

— Fantom Kamniške dekanije! V nedeljo, dne 23. t. m. vsi, ki ste potrjeni k vojakom, v Kamnik! Dekanijski odbor SKSZ priredi ta dan za vas poseben tečaj z zanimivimi poučnimi predavanji govornikov-bivših vojakov. Tečaj je celodnevni. Spored bomo še objavili.

— Strahovit zločin laških finančarjev. Iz Prvačine poročajo o novem vnebovpijočem zločinu laških državnih organov nad našim človekom: Minolo soboto se je peljal posestnik Franc Budal iz Prvačine na obisk k svojim sorodnikom v Dornberg. Na potu proti domu sta obstopila njegov voz dva laška finančarja. Budal je mislil, da gre za aretacijo in je dospelvi z vozom do svoje hiše prosil, da bi smel svojim otrokom izročiti sladkarije, ki jim jih je prinesel od sorodnikov. Finančarja sta namesto odgovora napela puški in ustrelila na Budala. Ta se je smrtnozadet takoj zvrnil. Nato sta finančarja Budala za noge potegnila z voza in ga po tleh vlekla v pol kilometra oddaljeno finančno kasarno. Tu so ljudje slišali prihajati iz kasarne obupne klice Budalove: Zverinski laški finančarji so umirajočega Budala še pretepali in mučili. Kasneje so Budala prenesli v goriško bolnišnico, kjer je takoj umrl. Budal je bil vrl mož in odločen Slovenec in si nihče ne more misliti, da bi bil kaj zakrivil. Zapustil je vdovo in tri otročiče, katerih najstarejši je pet let star. Budalu je domače prebivalstvo priredilo veličasten pogreb. Barbarska Italija ima na vesti eno žrtev več, za katero bo dajala račun!

— Od italijanskih finančarjev obstreljen. Lorenc Debelak, posestnik iz Koprivnika v Bohinju bi moral dne 1. novembra odriniti k vojakom. V ta namen in pa ker so začeli mejo med Jugoslavijo in Italijo strožje zapirati, je šel čez demarkacijsko črto komaj 300 korakov od meje daleč k sestri v Laniše, da se od nje posloví. Nazaj grede, dobrih 4 do 5 korakov pred lastno hišo, počijo strelji, ki so jih oddali finančarji, stoječi ob meji. En strel je zadel Debelaka v trebuh. Finančarji so ga pustili ležati na licu mesta in se niso več zmenili zanj. Pozno ponoči so ga našli ljudje nezavestnega, opozorili so orožniško stanico v Savodnjah. Orožništvo ga je za prvo silo obvezalo, nato pa odvedlo, da se ga prepelje v bolnišnico. Poškodba je smrtonemvarna.

— Junaški dečko. 12 letni Ilija in 10 letni Žarko Miljak iz Mostara sta se nedavno kopala v Neretvi. Žarko, ki zna izvrstno plavati, je zaplaval na globoko in vabil za seboj tudi svojega brata Ilija. Le-ta ni znal plavati, vendar je sledil bratu. Tedaj ga zgrabi silni tok vode in pokoplje. Ko je Žarko to opazil, je nemudoma hitel na pomoč svojemu bratu. Po daljšem iskanju je otipal v vodi in ga z nadčloveško

močjo spravil do brega, kjer so mu priškočili na pomoč drugi ljudje, ki so ves prizor opazovali. Tako je junaki 10 letni dečko z nevarnostjo lastnega življenja rešil svojega 12 letnega brata.

— Ponesrečeni železničar. Ko je premožar Josip Matevžič na Jesenicah premetaval na tenderju premož, je napačno stopil in dobil radi prehitrega sunka z lopato kilo, katero je moral zdraviti v ljubljanski bolnišnici.

— Pomanjkanje mleka v Zagrebu. V Zagrebu je nastalo tako pomanjkanje mleka, da ga hodijo ljudje čakati že ob 3. uri zjutraj. Upajmo, da nas bo ljubljanska mestna mlekarina obvarovala pred tako mleno stisko.

— Konzorcij za liško-dalmatinsko železnico. Primorsko gradbeno društvo v Splitu je dobilo koncesijo za dovršitev liško-dalmatinske železnice. V društvu je več inženerev in nekaj domačih denarnih zavodov.

— Oženj v Hrastniku. V nedeljo zvečer se je vzgalo pri rudniku skladišče sirovin. Gasilno društvo je imelo ravno vajo. Ko so bili gasilci ravno gotovi, so imeli priliko gasiti zares. Samo njim in občinstvu se je zahvaliti, da ni oženj vsega uničil. Pozneje so prišla sosednja gasilna društva na pomoč. Posrečilo se je oženj v 4 urah pogasiti. Z ognjem je bil ogrožen delavski zaslužek.

Ljubljanski dogodki.

lj Igra v korist vojnim invalidom, vdovam in sirotam. Dramatični odsek poverjeništa splošne organizacije vojnih invalidov, vdov in sirot za Ljubljano in okolico priredi v nedeljo, dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v Ljudskem domu v Ljubljani L. Anzengruberjevo narodno igro »Krivo-prisežnik«. Vstopnice se dobe v predprodaji v Severjevi trafiki v Selenburgovi ulici in Koželjevi trafiki na Sv. Petra cesti št. 95. — Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer. Z ozirom na to, da je čisti dobiček namenjen izključno v dobrodelne svrhe v prid vojnim invalidom, vdovam in sirotam, apeliramo na občinstvo, da se v čim večjem številu udeleži predstave ter s tem pripomore do tem zadovoljivejšega uspeha. Predplačila v ta namen se hvaležno sprejemajo.

lj Memorala na trgu. Na ljubljanskem trgu slavi prekupčevalstvo prave orgije. Razpleteno je na vse strani in med seboj v tišem dogovoru. Kar pride na trg, se mora prodajati po cenah, ki jih ono določí; dobička željan je vsak in si tudi kmetški prodajalec ne da dvakrat reči, naj prodaja 2—5 K dražje, nego je sam nameraval. Prekupčevalci se na ta način izognejo konkurenci, preveliki dobiček enim in drugih pa mora plačati sestradani konsument. — Kako dela prekupčevalstvo, samo en zglede: Neka invalidna oseba se je po zgledu mnogih drugih lotila prekupčevalstva. Imela je pa — kot začetnik — pošteno srce in je blago prodajala 2 K pri kg cene ne nego ostali prekupčevalci. Takoj so le-ti planili po njej in jo obdelavali zaradi konkurence. No, dotična oseba je ostala pri svoji ceni, pa je po njenem lastnem zatrdilu v enem samem dnevu oz. dopoldnevu »zaslužila« znatno več, nego zasluži dober delavec ali uradnik s svojim de-

lom. Koliko zaslužijo potem drugi prekupčevalci? Ni čuda, da že nihče ne mara več delati, ampak se vse drenja v kupčijo. Ali res ni sredstva, da bi se tem tržnim pijavkam prišlo do živega?

lj Nadjenčkova mati pred sodiščem. Dne 9. julija letos je našel v Nunski ulici narednik Joško Rožanec novorojenčka, katerega je nesel na policijo. Okrajni policijski nadzornik g. Habe je s svojimi organi zelo naglo aretiraj najdenčkovo mater Ivanko Bernik iz Sv. Andreja pri Škofji Loki, katera je najdenčka boječ se očeta in sestre povila pod kozolcem in ga nesla v Ljubljano, kjer ga je izpoložila v Nunski ulici. Deželno sodišče je najdenčkovi materi prisodilo 14 dni ječe.

lj Dolg govor policijskemu stražniku. Pol. stražnik Franc Humar je 9. avgusta aretiraj delavca Franca Šurka, ker je v baraki pri mestni klančnici grozil Ivani Rojškovi. Ko je stražnik Humar peljal Šurka na policijo, je ta g. Humarju govoril sledeč originalni govor: »Pr... pes policijski, Ti boš mene aretiraj, si preneumen. Baraba policijska, olike se pojdi učiti. Umazanec, Ti dobro veš, kam se gre v zapor, a kaj boš ti vedel, Bog ve, odkod si privandral v Ljubljano.« Nato se je oddahnil in rekel Humarju, da bo še tudi on zaprt in da bo ta sistem izginil. Grozil mu je s pestmi in mu žugal, da bo z njim na kratko naredil, ko bosta skupaj prišla. Na deželnem sodišču so prisodili Šurku 24 ur zapora.

lj Goljujija. Vladimir Vozlaček, trgovski sotrudnik v Ljubljani, je meseca julija letos nalagal g. Ivana Košenina, da mu bo dobavil 15.000 kg sena. G. Košenina je plačal Vozlačku na račun 5000 K, toda g. Košenina ni dobil sena in tudi Vozlačka ni več videl, vsled česar je goljujija naznanil policiji, katera je izsledila goljuja v osebi Vozlačka in ga izročila sodišču. Vozlačku je zorno sodišče ljubljanske deželne sodnje prisodilo 2 meseca ječe.

lj Sodelavca okradel je mehanik Ivan Hudo vrnik. Vzel je namreč v delavnici mehaniku Iv. Jurkoviču iz sukničja, ki je visel v delavnici, 42 kron. Tatu je zasati pri dejanju vajence France Lepošič.

Naša društva.

d Odbor SKSZ za jutri sklicane seje vsled važnih zadržkov nima. Pač pa se vrše seja v četrtek, dne 27. oktobra t. l. Podpredsednik.

d Dramatski tečaj Ljudskega odra. Mesto petka, ko je predavatelj zadržan, se bodo vršila odslej predavanja v sredo. Prvi sestanek po tem redu je danes ob 20. uri. Pozivam vse, ki žele sodelovati na našem odru, da se sestanka zanesljivo udeleže. — Upravnik.

Socialni vestnik.

o Ruski otroci na Češko. Češkoslovaška je izjavila, da je pripravljena prevzeti 400 ruskih otrok z ozemlja, kjer je lakota. Otroci naj se pripeljejo samo do poljske meje; od tam dalje bo vse preskrbela češkoslovaška vlada.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

vsaj nekoliko osolnčila njegovo upustošeno dušo. Prav dobro je vedela kaj in zakaj mladenič na tihem trpi, toda pri tem je tudi umela dotakniti se najodličnejših strun njegove notranjosti in zbuditi na njih rahel spev upanja. Brez ovinkov mu je izgovorila besedo »ljubezen« in ga prisilila, da se ji je izpovedal. To ji je dalo povod in tudi pravico, da ga je z neprikritimi besedami tolažila, in je neprestano govorila z njim o Ceciliji, vzbujajoč mu upanje, da ga tudi deklica enako močno ljubi.

Uboga žena se je, odkar ni bilo več Cecilije z vso pridnostjo posvetila delu. Od jutra do večera je bila z otroci vred na nogah. Če se je prikazal Bart na polju, je že stopila k njemu in ga malo potolažila, nakar ga je spet pustila z namenom, da ga čez eno uro ponovno obišče.

In če je moral iti mladenič mimo samostanskega dvorca, je našel v bližini uboga Kaet, ki je sedela s svojimi otroci na trati, kot da opazuje skopuhovo bivališče. In če je prišel v vas, najsi v suhem vremenu ali v dežju, jo je že našel zaposleno pri delu. In če je v nedeljo postal na poti, da bi videl mimoidečo Cecilijo, je opazil kako je vdova drzno stopila pred deklico in jo zaprosila »vbogajmec, čeprav sta jo starec in Tis neprijazno odpravila.

Gotovo je ubogo vdovo gnalo k razvitju teh prekomernih naporov, čustvo hvaležnosti do Barta in Cecilije; mogoče pa jo je k tej delavnosti bodrilo sovraštvo, ki ga je nehote čutila do zakrknjenega Tisa.

In v resnici: kjerkoli in kadarkoli je srečala Cecilijinega lazuna in sovražnika mladega Barta, ga je pogledala tako ostro in skrivnostno v oči, mu je zapretila tako drzno in ga izzivala, da se je čutil Tis pred

njo čisto razoroženega in se ga je začel lotevati strah in se ga začelo polasčati prepričanje, da ta uboga ženica, ki jo je tolikrat pahnil čez prag, sumi o njegovih namenih glede stric Janove dedščine.

Čemu se je boji — tega ni pravzaprav vedel; toda ravno zato je nehote vtrepetal ob misli nanjo.

Poleg tega mu ni ostalo neznan, da mora vdova tudi nekaj dobiti od Janovega premoženja; to je bil pa pravzaprav glavni vzrok, da jo je tako čutil in mrzil.

Ta strah in skrb, posebno pa še očividno in nenavadno rastoče pešanje starega strica, ga je vedno bolj sililo, da je skušal Cecilijo na vsak način in z vsemi danimi sredstvi pridobiti zase. Zdaj se ji je prilizoval, oblubljal jo je vse najboljše in najlepše; zdaj je bil spet napram njej osoren, robat in divji, skušajoč nedolžno deklico z grožnjami, celo s smrtjo prisiliti, da se mu uda in ga poroči.

Toda vsa njegova, še tako dobro premišljena podla sredstva so bila brezuspešna. Cecilija je ostala nespremenljiva in trdovratna pri svojem prvem sklepu in se vdajala molku.

Nekega zrodnejega jutra je sedela sama v sobi pri ognjišču. V naročju je imela kos blaga, ki ga je pripravila za šivanje. Toda dela se ni dotaknila; njene roke so ji trudno počivale na kolenih in od časa do časa je glasno spregovorila kako svojo misel. Najčeste so se ponavljala imena mladega Barta in strica Jana. Toda njen obraz je ostal miren in nepremičen kot izraz sohe.

Nenadoma je udaril na njeno uho ropot moških korakov. Hipno je oblila njeno lice mrtvaška bledost in tako plašno se je

zdrznila, kot da trepetá pred grozno prikaznijo.

In v resnici: skozi vrata je stopil Tis. Cecilija je še globlje sklonila glavo, da bi skrila svoj obraz; sicer pa je ostala nepremična.

Na obrazu zločinskega Tisa je bil razlit tako satanski, tako strupeni smeh, da je bil deklčin strah docela upravičen.

Ne da bi izpregovoril kako besedo, se ji približal, kot da hoče s kleščami kaj porbrskati po ognjišču. Pri tem pa je ubogi deklici tako močno stopil na nogo, da je revica po vsem telesu vtrepetala. A od sebe ni dala niti glasu, niti vzdihá; tudi tedaj ne, ko je nalašč nastavlil svoj komolec k njeni glavi in jo divje sunil v obraz. Nasprotno: stisnila se je skupaj in se napravila majhno kot oni, ki pričakuje udarcev in se jim brez upora vda.

Ko jo je Tis nekaj časa tako peklensko mučil, a ni dobil nikakega odziva, se je zadržal nad njo:

»No, ali ne sedi tu kot kos lesa? Umakni se!«

In pri teh besedah jo je tako divje potresel za ramo, da je trknila z glavo ob ognjišče.

Toda vsedla se je ravnotako mirno in brezbrizno kot preje, vendar pa se sedaj ni mogla več ubraniti najbolj pekočih solz. Grozotni rabelj se je za par korakov odmaknil od nje, prekrižal roke in jo pogledal s škrtajočim smehom:

»Včeraj sem ti dejal, da je današnji dan poslednji. Premisli! Če zaide sonce, ne da privoliš v zakon, te bo doletelo najgroznejše kar si sploh misliti moreš.«

(Dalje.)